

Fina Navarrete

**L'ASSOCIACIÓ FOTOGRÀFICA I
CINEMATogrÀFICA
DE GIRONA I PROVÍNCIA, L'AFYC**



La història de la fotografia i la cinematografia amateur a la ciutat de Girona durant la segona meitat del segle XX no es podria traçar sense parlar de l'Agrupació fotogràfica i Cinematogràfica de Girona i Província, coneguda popularment com l'AFYC. Malgrat l'impacte que va tenir l'agrupació en la fotografia gironina amateur, és encara ara una entitat poc coneguda i estudiada. Malauradament, i fins on tenim constància, el fons documental de l'entitat no s'ha conservat, per això aquest treball s'ha basat majoritàriament en l'estudi dels butlletins que l'entitat editava i repartia entre els socis mensualment. Sabem que el primer butlletí va sortir a la llum l'octubre de 1954. Poca cosa en sabem més enllà que era un simple full d'informació que no ens ha arribat a les mans, com tampoc els números successius. Actualment, a l'Arxiu Municipal de Girona se'n conserven bona part dels editats en format quartilla entre 1955 i 1975. D'altra banda, i per complementar algunes informacions, s'ha consultat també la documentació del fons del Govern Civil i de la Delegació Provincial de Turisme, conservada a l'Arxiu Històric de Girona, així com la premsa local de l'època.

En el moment de la seva creació, l'AFYC va emmirallar-se en el model de les altres associacions fotogràfiques que hi havia repartides al llarg del territori. La vitalitat associativa d'abans de la Guerra Civil a Catalunya va propiciar el naixement d'aquestes entitats, sovint seccions vinculades a entitats esportives, excursionistes o recreatives. La seva principal activitat era l'organització

de salons i concursos fotogràfics, i aplegaven principalment fotògrafs d'àmbit local, la majoria d'ells amateurs.

Al capdavant, podríem parlar del Reial Cercle Artístic de Barcelona, que va disposar de secció fotogràfica a partir del 1902 o l'Agrupació fotogràfica de Catalunya (1923), per citar dos exemples d'entitats presents abans i després del conflicte bèl·lic. A la ciutat de Girona, sabem que el Centre Excursionista i Esportiu Gironí (GEiEG), molt vinculat a la fotografia des del seu naixement el 1919, va disposar de laboratori pels socis des de 1927 i de secció fotogràfica a partir de 1930. També van tenir secció fotogràfica el col·legi La Salle i el Círculo Artístico de Gerona, entre d'altres.

El germen de l'AFYC cal buscar-lo en el descontent que va provocar el veredict del III Concurs Internacional de Fotografia de Girona, que va organitzar la Asociación Fomento del Turismo la tardor de 1953. Alguns dels fotògrafs locals que hi van participar, la majoria d'ells amateurs, van mostrar-se descontents amb el mecanisme del concurs perquè consideraven que les bases no eren prou clares. Fou així com un petit grup, impulsat per Joan Gil Olcina, Josep Buil Mayral i Xavier Puig Bofill, va decidir unir-se i aprovar uns estatuts que els permetessin participar en aquests concursos com a agrupació i garantir-ne així la màxima transparència. A aquest nucli inicial s'hi van afegir Jordi Costa Cros, Joan Ginjaume Ribera, Pau Tajà Bou, Juan Mendoza Blanc, Àngel Mendoza Blanc, Josep Maria Bohigas Pujol, Alvaro Palahí, Frederic Verdú, Salvador Saurí,

Agustí Clos Doménech, Francesc Moré Bardera, Manuel Chamorro Cuebas-Mons i Francesc Solà Camps, que van ser els membres de la comissió organitzadora encarregada de redactar i aprovar els estatuts.

La base social de l'AFYC era completament heterogènia i aplegava persones provinents de diferents professions, que tenien com a eix comú l'interès pel món de la fotografia i la cinematografia. L'obligatorietat de fer constar en els informes del Govern Civil la professió dels membres de la junta ens permet extrapolar les dades i afirmar que entre els socis hi havia una àmplia representació de la societat gironina. S'hi podia trobar metges, farmacèutics, òptics, comerciants, dependents de comerç, empleats de banca, corredors d'assegurances, operaris de la Gròber, etc. També un comandant de l'exèrcit, un tinent coronel de la Guàrdia Civil i més d'un sacerdot. En un primer moment l'entitat era majoritàriament masculina, però repassant les altes de nous socis que es publicaven als butlletins, trobem l'any 1961 la primera alta d'una dona, tendència que es va consolidar a partir dels anys 70.

L'entitat es va inscriure al registre d'associacions del Govern Civil com a societat cultural i recreativa el dia 2 de juny de 1954 amb l'objectiu de «fomentar el arte fotogràfico i cinematogràfico». No s'han trobat els estatuts fundacionals, però sabem que es van aprovar el 24 de gener de 1954 i que la primera assemblea general, on es va elegir la junta que va substituir la comissió organitzadora, es va fer el 16 de juliol del

mateix any. L'entitat es regia per una junta formada per un president, amb diferents vicepresidències segons l'època, secretari, tresorer i les diferents vocalies: de butlletí, de propaganda, de concursos i exposicions, de laboratori i de cinematografia. Gràcies a la premsa, sabem que l'entitat havia fet la seva presentació oficial uns dies abans de la primera junta, durant les Festes de Primavera de la Rambla i l'Argenteria de l'any 1954. En el programa d'actes consta que va ser l'encarregada d'organitzar diferents activitats, entre les quals hi havia una exposició, una conferència, una projecció de cinema amateur i un cinefòrum.



Autoritats visitant l'exposició d'obres del VII Concurs Nacional de Fotografia organitzat per l'AFIC. 1961. Ajuntament de Girona. CRDI (Narcís Sans Prats)

L'agrupació es finançava bàsicament a través de les quotes que pagaven els socis. D'acord amb els balanços que s'enviaven anualment al Govern Civil, podem confirmar que l'entitat va rebre subvencions públiques per l'organització d'algunes activitats concretes, així com col·laboracions d'empreses privades per organitzar els concursos. Una altra forma de finançament eren les subscripcions populars que en moments puntuals es feien per pagar algun imprevist o adquirir material i aparells nous. Un dels principals problemes de l'entitat, i que va perdurar al llarg dels anys, és el finançament. Per això en diferents moments es van engegar campanyes de captació de nous socis, amb la voluntat d'augmentar els ingressos. No disposem de dades anuals, tot i així, i gràcies als butlletins, sabem que al febrer de 1959 l'agrupació tenia dos-cents socis, i a principis de 1963 comptava amb uns tres-cents que pagaven 10 pessetes mensuals. Quan a l'estiu de 1964 l'agrupació de Girona es va agermanar amb l'Agrupació Fotogràfica de Blanes, aquesta va aportar una seixantena de socis més a l'entitat gironina. Finalment, a l'any 1975, i després d'una època de clara davallada, comptava amb tres-cents cinquanta socis en total.

La primera seu de l'entitat es trobava al carrer Ferreries Velles, compartint espai amb la Residència Internacional que Josep Tarré havia obert amb la voluntat de captar estudiants estrangers, i que era lloc de reunió habitual de les persones amb inquietuds culturals de la ciutat per les activitats que s'hi programaven. S'hi van estar fins a principis de 1956, moment en què es van

traslladar a un nou local al carrer General Primo de Rivera, núm. 8, 2n 2a (al carrer Nou). Desconeixem què va passar, però a l'editorial del butlletí de gener d'aquell any s'anunciava que es desistia «por unanimidad, de disponer de Local Social que estuviera por encima de nuestras posibilidades económicas». A la seu del carrer Nou es reunien els socis cada tarda-vespre per parlar de fotografia, i aquell mateix any ja es van fer millores per instal·lar-hi un laboratori. Tot i així algunes activitats, com les exposicions i les conferències, es feien en d'altres locals de la ciutat per falta d'espai o aparells.

El gran canvi es va produir el mes de setembre de 1961, moment en què l'agrupació es va traslladar a l'emblemàtic local del carrer Bonaventura Carreras Peralta, número 4, 1r 2a, al Barri Vell. El 10 de desembre d'aquell any mossèn Joaquim Pérez, soci de l'entitat, va fer la benedicció de les instal·lacions. El nou local disposava de sala de juntes amb biblioteca, un laboratori on podia treballar més d'una persona a la vegada, estudi per fer treballs de galeria amb llum artificial, secretaria, biblioteca, bar i un gran saló per a exposicions, conferències i projeccions. Amb el canvi de local també es va fer un canvi d'imatge presentant un nou logotip dissenyat per Antoni Varés, que va ser la imatge de l'entitat fins al darrer moment.

La secció fotogràfica

L'agrupació s'organitzava en tres seccions: fotografia, cinematografia i cineclub, amb més o menys activitat

segons l'època. En un primer moment la secció més activa era la fotogràfica, que fou el motiu pel qual es va crear l'entitat. L'agrupació oferia assessorament sobre qualsevol aspecte relacionat amb la pràctica fotogràfica, tant de forma teòrica com pràctica. La quota que pagaven els socis els permetia accedir al laboratori de revelat, on un membre de l'entitat estava sempre a disposició per assessorar-los. En les fotografies que es presentaven a concursos, normalment en format gran, el resultat final era fruit d'una bona captura, però també de l'experiència i destresa del fotògraf en el treball posterior al laboratori. L'arribada del color al món de la fotografia amateur també va centrar bona part de les preocupacions dels socis, que s'intentaven adaptar a aquest i d'altres nous procediments que anaven sortint al mercat. La indústria fotogràfica no era aliena a aquesta realitat, per això era habitual que les cases de productes fotogràfics contactessin amb les agrupacions per presentar les novetats que sortien al mercat, sovint enviant un lot de material que es repartia entre els socis, en d'altres ocasions, amb cursos pràctics a càrrec d'un professional expert en la matèria o fins i tot demanant la col·laboració dels seus socis perquè aportessin fotografies per promocionar l'empresa.

Una de les millores del nou local era l'estudi on els socis es trobaven per fer sessions monogràfiques de treballs amb llum artificial i retrats, sovint impartides per un membre de l'agrupació més experimentat. Caldria destacar la importància que van tenir les agrupa-

cions fotogràfiques en la formació de tota una generació de fotògrafs que trobaven en el món amateur uns coneixements als quals no podien accedir de forma reglada. Així, a Girona, trobem fotògrafs professionals com Narcís Sans, Joan Boladeres, Juli Torres Monsó o Josep Buil Mayral, que van estar vinculats a l'agrupació des dels seus orígens, en alguns casos compartint coneixements, en d'altres, el pas per l'agrupació els va permetre professionalitzar-se uns anys més tard.

Des dels primers temps l'agrupació disposava d'una biblioteca, primer molt modesta, però que amb els anys es va anar ampliant. Es nodria principalment de butlletins d'altres agrupacions fotogràfiques i de catàlegs de les obres guanyadores als diferents concursos de forma que els socis estaven informants del tipus de fotografia que s'estava fent a nivell nacional des de les agrupacions. Disposaven també de diferents publicacions sobre teoria de la fotografia i manuals sobre tècnica fotogràfica. Pels balanços econòmics que es presentaven anualment sabem que estaven subscrits a diferents publicacions i gràcies als butlletins, on es detallen totes les publicacions que es rebien mensualment, en podem destacar algunes. Així sabem que, a la biblioteca, els socis hi podien trobar la versió en espanyol de la revista americana *Popular Photography*, una de les de més llarga trajectòria i recentment desapareguda, com també d'altres publicacions editades a l'estat com *Arte Fotográfico*, publicació molt centrada en les agrupacions fotogràfiques i per tant destinada a perpe-

tuar l'estètica pictoralista tant present en aquestes entitats i als concursos. A partir de febrer de 1962 es va començar a rebre la revista *AFAL*, creada el 1956 per l'Agrupació fotogràfica Almeriense (AFAL). La publicació se centrava en la fotografia de caire més documental i humanista i tenia com a eix central el treball dels fotògrafs que en aquells moments ja proposaven una fotografia molt innovadora i diferent respecte el que s'estava fent des de les agrupacions. Pel que fa al món del cinema, es rebien periòdicament les revistes *Otro cine*, *Monde du Cineaste Amateur* i a partir de 1967, *Nuestro Cine* i *Imagen i Sonido*.



Fotografia presentada al VI Concurso Nacional de Fotografia organitzat per l'AFYC. 1960. Ajuntament de Girona. CRDI (Josep Mir Maria)

Com hem comentat, una de les principals activitats de les agrupacions fotogràfiques era organitzar i participar en concursos. Després de la presentació en societat per les Festes de Primavera, el primer gran acte de l'AFYC va ser organitzar l'any 1954: el IV Salón Internacional de Fotografía de Gerona promogut per la Asociación Fomento del Turismo de Gerona. Com veiem, el descontent amb les bases de l'edició anterior havia estat el desencadenant de la creació de l'agrupació, que a l'edició de l'any següent ja estava totalment implicada a l'organització. En l'edició de 1954 es va produir un canvi significatiu respecte a l'anterior, amb un important esforç per la captació de fotògrafs estrangers. Tant per la dotació com pel prestigi dels fotògrafs participants va ser un dels concursos més importants que es va fer a les comarques gironines i fins i tot d'àmbit nacional. Les fotografies es van exposar a Girona durant les festes de Nadal i posteriorment es traslladaren a Madrid, on foren exposades a l'Instituto de Cultura Hispánica. Encara que parcialment, les imatges que s'hi van presentar es conserven al fons de la Delegació Provincial de Girona del Ministerio de Información de l'Arxiu Històric de Girona.

Els socis de les agrupacions, majoritàriament provinents del món amateur, trobaven en els concursos un gran al·licient per a la seva afició. L'oferta de concursos on participar era molta i variada: podien competir en concursos internacionals, nacionals, provincials, així com d'altres més modestos d'àmbit local o

destinats només als socis de l'entitat que els organitzava. Les agrupacions facilitaven la informació sobre les diferents convocatòries, així com les bases per presentar-s'hi. Entre els serveis que oferien als socis hi havia els enviaments conjunts de les obres. Les bases dels concursos havien de ser el màxim de clares i detallades possibles per evitar ambigüitats, confusions i a la vegada donar el màxim de transparència a la tria del jurat. S'hi feia constar a qui anava dirigit, el tema o temes sobre els que havien de versar les obres presentades, el número màxim d'obres que es podien presentar, així com aspectes més formals com la mida, si s'havien de muntar sobre cartró, si s'admetien obres en blanc i negre o color i els premis als quals s'optava. En la majoria de concursos només es podia presentar obra inèdita, però no sempre era així. Pau Tajà, president de l'AFYC, es queixava a l'editorial del *Butlletí* d'octubre de 1959, arran d'una visita a una exposició d'obres presentades a un concurs a Sant Feliu de Guíxols: «Lo que no me agradó ni me causó buen efecto fue ver y constatar que, varios autores, excelentes fotógrafos y mejores amigos míos, no habían sido todo lo escrupulosos que su valer y su fama exigían por lo que se refiere a lo inédito de sus obras. A los pocos momentos de rondar por la sala de exposición tropecé con obras conocidas y archiconocidas, anteriormente presentadas y premiadas en otros concursos». Les obres s'acompanyaven d'un formulari on es feia constar el títol i el lema, un pseudònim que havia de garantir l'anonimat del fotogràfic.

graf. Calia també ajuntar la plica, un sobre tancat on constaven el nom, cognoms i adreça del fotògraf, per contactar-hi en cas que la seva obra sortís premiada.

El veredictes dels jurats era sovint qüestionat pels participants. En un article publicat al *Butlletí* el mes de novembre de l'any 1957, Alfredo Alís es queixava de la dificultat de fer de jurat en concursos fotogràfics: «Y el problema que debe resolver el jurado [...] admite infinitas soluciones: tantas como infinita es la gama de las preferencias y gustos personales. Este es, precisamente, el defecto común a la totalidad de los Jurados constituídos o espontáneos. Es el defecto de toda máquina humana, del que estan exentos los aparatos que fabricamos, pero del que no puede inhibirse la humana naturaleza puesto que no hay patron al que podamos ajustar nuestros sentidos y facultades». Habitualment els membres de la junta eren els encarregats de fer de jurat dels seus propis concursos, sovint amb presència també de membres de la junta d'altres agrupacions. En els concursos de caire més intern, com els concursos socials, les valoracions les feien íntegrament membres d'una altra agrupació per garantir el màxim de neutralitat en el veredictes.

La majoria de concursos concloïen amb l'exposició de les obres presentades o premiades. Aquests «salons fotogràfics» sovint itineraven per diferents poblacions ampliant bastament el públic que els visitava. Aquest fet és destacable en el cas de concursos de gran prestigi com el Premi Negtor, que en diferents ocasions va vi-

sitar la ciutat de Girona sota l'organització de l'AFYC.

Per que fa a l'AFYC, l'entitat va organitzar el I Concurso Nacional de Fotografia Artística l'any 1955 coincidint amb les festes de Primavera. D'aquest concurs, celebrat anualment, tenim constància documental que se'n feren vint i quatre edicions. En paral·lel va col·laborar amb altres entitats i organismes en l'organització d'altres concursos. Només per esmentar-ne alguns, el Concurso Fotografia Garbí, que a partir de 1956 va ser l'encarregat d'aportar fotografies per a les publicacions d'aquesta agència publicitària amb seu a Girona, el Concurso Social de Transparencias en color (1957), el concurs de fotografia taurina (1959), que només es va celebrar un any, el concurs Garatge Forné (1961), el Concurso Provincial Foto-Cine Sans (1962), Concurs de fotografia de Muntanya, organitzat per la delegació de Girona de la Unió Excursionista de Catalunya (1962) o el Concurs de l'Aeroport Girona-Costa Brava (1967), organitzat conjuntament amb la Diputació de Girona l'any de la inauguració de l'aeroport.

Durant l'any estaven actius els anomenats «concursos sociales», una mena de lliga només per a socis que tenia diferents convocatòries al llarg de l'any i que anaven dirigits principalment als debutants. Eren, doncs, un pas intermedi perquè els socis que no tenien tanta tècnica ni experiència poguessin participar en concursos sense haver-se de presentar a un premi nacional.

Malgrat l'aparent èxit del format dels concursos, eren moltes les veus crítiques amb aquest model tant

endogàmic i immobiliista que havia frenat la natural evolució de la fotografia al nostre país, deixant-la lluny del que s'estava fent en aquells moments a Europa i a la resta del món. El fotògraf Oriol Maspons des de les pàgines de la revista *Arte fotogràfico* ja denunciava l'any 1957 aquesta tendència. «No hay que elevarse mucho, solo con ponerse de puntillas basta para ver que en el ambiente fotografico hay una serie de sintomas que denuncian un estado anormal. Un estado anormal, en lo que al cultivo del espiritu se refiere, es que toda una colectividad se haya fijado un mismo objetivo, un mismo fin, al que se sacrifican las individualidades para marchar correctamente formados y marcando el paso hacia el premio en el concurso. Al premio se sacrifica todo».

En la mateixa línia, Lluís Bonavia, persona molt activa dins l'AFYC des dels seus orígens i membre de la junta, comentava, arran de les obres presentades al VI Concurso Nacional de 1962, el següent: «Resueltas con excelente técnica, mi desilusión fue total. La poca originalidad del conjunto, la repetición constante de los mismos asuntos, plagiando ideas que en su día fueron geniales, nos da la capacidad y nivel artístico de los fotógrafos que actualmente participan en concursos». «Hemos llegado al extremo que, ver una exposición de concurso u hojear boletines de agrupaciones y revistas, no representa otra cosa que perder el tiempo viendo temas, realizaciones e ideas de varios años atrás. El gran paso en el arte fotográfico que dieron nuestros

antecessores, a mi entender, se ha visto frenado por el concurso-mania». I uns anys més tard es preguntava «¿Dónde están aquellos aficionados que un día fueron figuras en nuestro mundillo? Pasados la mayoría al campo profesional, han quedado sin sustituto. No son capaces de igualarlos las jóvenes promociones».

Podríem dir que el format es va esgotar en si mateix, principalment per manca d'originalitat i per l'immobilisme i l'endogàmia d'aquest tipus de concursos, però principalment per la irrupció d'una nova generació de fotògrafs, majoritàriament formats en les agrupacions, que van obrir nous camins per a la fotografia lluny de la tendència academicista que s'estava practicant en els concursos i salons.

La secció cinematogràfica

Tot i que la fotografia va acaparar bona part de l'activitat de l'AFYC durant gairebé dues dècades, l'interès pel cinema amateur ja es trobava entre els seus objectius fundacionals, com podem veure en el nom que es va escollir per l'agrupació. Gràcies als butlletins sabem que l'any 1957 ja s'estaven fent projeccions de cinema amateur. En un primer moment, per falta de local i de projector, es van fer a les instal·lacions que el GEiEG tenia al carrer Albareda, però amb el trasllat al nou local l'any 1962 el cinema amateur va passar a ser una prioritat per a l'agrupació. L'activitat més popular de la secció de cinema amateur eren les anomenades «vetllades cinematogràfiques dels divendres», sessions



IV concurso nacional de cine amateur

TROFEO

'ANTONI VARES'

del 29 de octubre al 7 de noviembre

Ferias y Fiestas de 1970

Trofeu Varés. Convocatòria del IV Concurs de Cinema Amateur,
Trofeu Antoni Varés. 1970.
Ajuntament de Girona. AMGi (Butlletí de l'AFYC, 1970)

on es projectaven pel·lícules en 8 mm i 16 mm rodades majoritàriament pels mateixos socis o membres d'altres agrupacions, tot i que també s'hi projectaven pel·lícules comercials disponibles en aquests formats. Posteriorment s'iniciava un petit col·loqui, que va dirigir Antoni Varés fins a la seva mort, on podien participar tots els assistents. Des de la secció de cinema amateur s'organitzaven cursos i xerrades sobre qualsevol aspecte tècnic de la cinematografia, es feien demostracions pràctiques sobre gravació i sonorització de pel·lícules, guions, interpretació, així com tot allò que fos útil per als aficionats que hi assistien.

Com ja hem vist amb la fotografia, els concursos també van estar presents a la secció cinematogràfica. Des de l'AFYC es va organitzar a partir de 1965 el Concurso Provincial de Rollo que va ser substituït a partir del 1973 per el Concurso de Cine Amateur Studi-8. L'any 1967 també es va convocar el Concurso Nacional de Cine Amateur, patrocinat per Foto Cine Sans. Amb la mort d'Antoni Varés, persona molt vinculada a l'agrupació, el concurs nacional va canviar el nom pel de Trofeo Varés de cinematografia per a amateurs en format 8 mm i 16 mm, del qual se'n van fer nou edicions.

La secció de Cineclub. El cinefòrum.

La secció de cineclub també constava en els estatuts de l'agrupació des de la seva fundació. Les primeres sessions de cinefòrum es van fer l'any 1958, tot i que abans

ja s'estaven fent projeccions de forma esporàdica. Amb el títol *Ensayo de análisis cinematográfico*, per primera vegada l'agrupació va disposar d'una programació periòdica de sessions de cinefòrum, que els socis sempre van trobar del tot insuficients. Des de les pàgines del butlletí eren constants les reivindicacions sobre la necessitat de disposar d'un cineclub com el que ja tenien el GEiEG, Club Ademar o les poblacions de Olot, Banyoles i Figueres



Commemoració del 80è aniversari del naixement de Charles Chaplin al cinema Modern. 1969.
Ajuntament de Girona. CRDI (Narcís Sans Prats)

Engagar el cineclub no va ser una tasca fàcil. El principal escull era aconseguir les pel·lícules en 35 mm per projectar. Les distribuïdores cinematogràfiques treba-

llaven principalment amb cinema comercial, era difícil accedir-hi i en cas d'aconseguir-ho, reservaven per als cineclubs les pel·lícules que ningú volia. D'altra banda, els exhibidors comercials de la ciutat també van mostrar des del primer moment certa reticència davant un projecte que consideraven que els feia la competència.

Finalment, i gràcies a un conveni amb la Federación Española de Cine Clubs i la Cinemateca Nacional, es va aconseguir disposar dels films per projectar en les sessions del cineclub AFYC, sempre pel·lícules fora del circuit comercial, sovint en versió original. Sota la direcció de Josep Buil Mayral, les primeres projeccions de cinefòrum es van fer a principis de 1966 a l'aleshores local del Foment de la Cultura, al cinema Modern. Més tard es va projectar també al cinema Núria de Salt i el cinema Esplai. Els cineclubs, com les sales de cinema comercial, estaven obligats a demanar permís a les autoritats per fer projeccions, calia que les pel·lícules passessin la censura i pagar les taxes pertinents. Hi havia també un control sobre les projeccions. Al fons del Govern Civil de l'Arxiu Històric es conserven els informes que la policia redactava i enviava al governador civil després de cada projecció, on feia costar si aquesta s'havia desenvolupat amb total normalitat, i s'evitava així la temptació de projectar films que no hagessin passat la censura prèviament.

Els socis del cineclub pagaven una quota diferenciada respecte als socis de l'AFYC. Aquest fet va provocar dins l'agrupació més d'una tensió entre els par-

tidaris de la fotografia i els socis del cineclub, que van ser recollides al *Butlletí* de gener de 1968: «por encima de ciertos pareceres esta la propia Agrupación Fotográfica i Cinematográfica de Gerona, i que por consecuencia lógica, solo hay una clase de socios. Un socio con los mismo derechos, y que con su cuota ayuda al desarrollo económico preciso para las actividades propias de la Agrupación, dentro de la cual existe el cineclub». El naixement del cineclub va coincidir en el temps amb un moment de clara davallada de la secció de fotografia dins l'agrupació i els socis del cineclub, majoritaris, es van mostrar molestos perquè una part dels ingressos es van destinar a aquesta secció.

Malgrat les dificultats, el cineclub va viure aquests primers anys una època d'esplendor que va acabar a principis dels anys 70 amb una crisi generalitzada de l'agrupació, a la qual es va sumar una important davallada en el nombre de socis que la va portar gairebé a la desaparició. El fenomen no és exclusiu de l'AFYC. Entre els anys 70 i 80 van desaparèixer bona part de les gairebé dues-centes associacions fotogràfiques que s'havien arribat a comptabilitzar una dècada abans. Només van sobreviure aquelles que van aconseguir adaptar-se a les noves corrents que s'estaven obrint en el món de la fotografia.

Sota la direcció de Joan Maria Gelada es van reprendre les sessions a partir de l'any 1974. Un any més tard, l'agrupació també va ser l'encarregada de les sessions de cinema escolar i projeccions dirigides al públic in-

fantil, que es van portar a terme en diferents centres escolars de Girona, Salt i a la sala de cinema de la Casa de Cultura. En aquests moments el gruix d'activitats ja estava vinculat al cineclub, i deixaven la fotografia com un testimoni residual centrat gairebé en exclusiva en la convocatòria anual del concurs nacional de fotografia, que arribà fins a la vint-i-quatrena edició.

Mereix especial atenció l'exposició «Foto-Arte 75», que durant la primavera de 1975 va portar a la Fontana d'Or l'obra de grans fotògrafs internacionals i de joves autors de l'estat, com Joan Fontcoberta o Toni Catany. La mostra estava patrocinada per la Diputació de Girona i es va organitzar des de l'AFYC amb obres procedents de la galeria Spectrum de Barcelona. Aquesta exposició va ser un revulsiu per una generació de joves fotògrafs gironins, que van iniciar a partir d'aquest moment una veritable revolució respecte al que s'estava fent fins aquell moment a la ciutat.

A principis dels anys 80, a la poca dedicació i interès dels socis de l'agrupació s'hi van sumar una vegada més les traves per part de les distribuïdores cinematogràfiques, així com la competència de les recentment creades sales d'art i assaig. Malgrat els intents de reflotar-la sota la presidència de Carles Vivó Siqués, l'entitat va entrar en una lenta agonia en què les activitats es van anar espaïant en el temps fins a desaparèixer completament. Els butlletins s'interrompen bruscament l'any 1975, però per la premsa sabem que l'AFYC va continuar organitzant activitats com a mínim fins a la tar-

dor de 1983. El local, que els darrers anys havia patit un deteriorament important, va ser ocupat a partir de 1985 per Miquel Rimbau i la seva companyia de teatre, que adoptaria el nom de Teatre AFIC. En un moment d'efervescència cultural, la voluntat d'aquest grup de joves era recuperar la tasca que s'havia portat a terme des de l'AFYC i ampliar-la amb teatre, música i altres activitats culturals. Les expectatives eren molt altes i el projecte no va reeixir. L'any 1988 la companyia teatral es va traslladar a un nou local al carrer de la Rosa, i es van tancar definitivament les portes del vell local de l'AFYC.

Tot i la desaparició de l'entitat, l'interès per la cinematografia i la fotografia, lluny de desaparèixer, va cristal·litzar entorn d'una nova associació, Kinema Grup. L'entitat va ser fundada l'any 1971 per Joan Roure, soci de l'AFYC, amb la voluntat d'aglutinar els joves gironins amb ganes de donar empenta al cinema amateur. L'agrupació cultural, que centrava les seves activitats entorn el món del cinema i el vídeo, va organitzar també activitats entorn del món de la fotografia i l'any 1985 va impulsar la creació de Televisió de Girona, consolidant-se durant aquests anys com un veritable relleu generacional de l'AFYC.

Actualment l'entitat està inactiva, tot i que oficialment no està donada de baixa. L'Agrupació fotogràfica i Cinematogràfica de Blanes, activa en l'actualitat, continua emprant les sigles AFIC.

A tall de conclusió, les agrupacions fotogràfiques deixen un important testimoni d'una forma de fer fo-

tografia estretament lligada als concursos i als salons, on la fotografia era concebuda com a art i molt poques vegades com a testimoni d'allò social i humà, perpetuant el model pictoralista basat en imatges visualment molt efectives, però completament mancades de contingut.

Però malgrat l'aparent immobilisme, les agrupacions fotogràfiques són imprescindibles per entendre la irrupció de la següent generació de fotògrafs, aquells que, formats dins les agrupacions, van trencar els motlles i van donar un nou rumb a la fotografia, que l'allunyaria per sempre més de l'estètica del salonisme per situar-la en l'òrbita del que s'estava fent fora.

El Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de l'Ajuntament de Girona custodia els fons d'Antoni Varés, Josep Buil Mayral, Ernest Gussinyé, Francesc Riuró i una petita mostra de la fotografia de concurs de l'AFYC. Però van ser moltes les persones que en una època o altra van estar vinculades a l'AFYC. Bona part de l'obra d'aquests autors es troba en l'actualitat en mans privades, i per tant és desconeguda, malgrat tractar-se d'una peça clau per explicar la història de la fotografia que es va fer a Girona durant aquests anys.